

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **P. K.**, zastoupený JUDr. Lucií Kýčkovou, advokátkou se sídlem Masarykova třída 537/7, Teplice, proti žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2014, čj. MV-118860-3/SO-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 8. 2015, čj. 15 A 71/2015 – 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátce JUDr. Lucii Kýčkové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 8.228 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 10. 2014, čj. MV-118860-3/SO-2014, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 18. 7. 2014, čj. OAM-1488-8/ZR-2014; jím žalobci zrušil přechodný pobyt na území České republiky podle § 87d odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Důvodem zrušení pobytu byla skutečnost, že se žalobce stal neodůvodnitelnou zátěží systému dávek pro osoby se

zdravotním postižením nebo systému pomoci v hmotné nouzi České republiky, jelikož se stal příjemcem dávek v hmotné nouzi, a to příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 15. 10. 2014.

[2] Žalobce podal dne 8. 12. 2014 návrh na zrušení rozhodnutí žalovaného, který adresoval Okresnímu soudu v Teplicích. Okresní soud vydal dne 6. 5. 2015 usnesení čj. 18 C 395/2014, kterým zastavil řízení o návrhu žalobce pro věcnou nepřislušnost. Žalobce následně podal dne 10. 6. 2015 žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, kterou se domáhal zrušení rozhodnutí žalované.

[3] Krajský soud napadeným usnesením žalobu odmítl pro její opožděnost. Uvedl, že podle § 72 odst. 1 věty první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že žalobu proti rozhodnutí žalované lze podat ve lhůtě 30 dnů od jeho doručení, přičemž zmeškání této lhůty nelze prominout. Dále soud poukázal na znění § 72 odst. 3 s. ř. s., podle kterého platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení, který řízení pro věcnou nepřislušnost zastavil. Napadené rozhodnutí bylo doručeno žalobci dne 15. 10. 2014, a tedy lhůta pro podání žaloby počala běžet dne 16. 10. 2014. Tato lhůta pak skončila v pátek 14. 11. 2014. Žalobce však podal žalobu k okresnímu soudu osobně až dne 8. 12. 2014. Je tedy patrné, že lhůta k včasnému podání předmětné žaloby (30 dnů) nebyla zachována, jelikož žaloba nebyla předána soudu nebo jemu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence do 14. 11. 2014.

II. Důvody kasační stížnosti

[4] Proti usnesení krajského soudu brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností. Namítl, že byl zkrácen na ústavně zaručeném právu na soudní ochranu, jelikož měl být žalovaným poučen o možnosti domáhat se soudního přezkumu. Stěžovatel je cizinec, nemá právnické vzdělání a jeho znalosti v oblasti soudního přezkumu správních rozhodnutí nejsou takové, aby mohlo být jeho právo na soudní ochranu efektivně využito.

[5] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, výslovně neukládá žalovanému povinnost poučit účastníka řízení i o možnost napadnout správní rozhodnutí žalobou. Avšak podle § 4 odst. 2 s. ř. má správní orgán poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Žalovaný tak měl stěžovatele poučit o možnosti obrátit se na soud.

[6] Žalovaný se ve stanovené lhůtě ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Správní řád v § 4 odst. 2 stanoví, že *„správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.“*

[10] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat *„[...] ve lhůtě dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.“*

[11] Ustanovení § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanoví, že *„žaloba proti správnímu rozhodnutí musí být podána do 30 dnů od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni nebo ode dne sdělení jiného rozhodnutí správního orgánu, pokud není dále stanoveno jinak. Zmeškání lhůty nelze prominout.“*

[12] Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud usnesením návrh odmítne, jestliže byl podán opožděně.

[13] Nejvyšší správní soud z obsahu spisového materiálu zjistil, že rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno dne 15. 10. 2014, což vyplývá z doručanky, kterou stěžovatel vlastnoručně podepsal. Návrh na zrušení rozhodnutí žalované doručil stěžovatel okresnímu soudu osobně dne 8. 12. 2014. Okresní soud následně vydal dne 6. 5. 2015 usnesení čj. 18 C 395/2014 - 29, kterým zastavil řízení pro věcnou nepříslušnost. Stěžovatel následně podal návrh na zrušení rozhodnutí žalovaného již věcně i místně příslušnému krajskému soudu, a to dne 10. 6. 2015.

[14] Kasační soud konstatuje, že předmětná žaloba (již první návrh doručенý okresnímu soudu) byla podána opožděně, jelikož nebyla podána v zákonné 30 denní lhůtě, tj. do 14. 11. 2014, a proto krajský soud postupoval správně, jestliže žalobu jako opožděnou odmítl. V této souvislosti soud plně odkazuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2005, čj. 3 As 30/2005 - 66, dle kterého *„při posuzování včasnosti správní žaloby podané u správního soudu poté, kdy soud v občanském soudním řízení pravomocně zastavil řízení ve smyslu § 104b odst. 1 o. s. ř., je nezbytné kromě zjištění, zda byla žaloba ke správnímu soudu podána ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí obecného soudu (§ 72 odst. 3 s. ř. s.), zkoumat i skutečnost, zda již při podání žaloby k obecnému soudu nebyla zmeškána lhůta pro podání správní žaloby stanovené soudním řádem správním, případně zvláštním zákonem. Podání žaloby u obecného soudu až po uplynutí této lhůty způsobuje opožděnost i posléze podané správní žaloby, byť by byla podána v měsíční lhůtě od pravomocného zastavení občanského soudního řízení [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]“.*

[15] Dále soud posoudil námitku ohledně absence přiměřeného poučení o možnosti domáhat se soudního přezkumu, přičemž dospěl k závěru, že tato námitka není důvodná. Právní úprava správního řádu, soudního řádu správního ani § 172 zákona o pobytu cizinců nestanoví obligatorní povinnost správních orgánů poučovat dotčené osoby o možnosti podat proti správním rozhodnutím žalobu. Pouze výše citovaný § 4 odst. 2 s. ř. upravuje poučovací povinnost správních orgánů vůči účastníkům řízení. Správní orgán je však povinen poučovat účastníka pouze o odvolání a rozkladu jakožto opravných prostředcích řádných, tj. směřujících proti nepravomocným rozhodnutím. Nejvyšší správní soud k tomu v rozsudku ze dne 1. 2. 2006, čj. 1 As 35/2005 - 61, uvedl, že *„tato úprava má své opodstatnění: řízení o řádném opravném prostředku totiž bezprostředně navazuje na řízení v I.“*

stupni, a to jak fakticky z hlediska časového (odvolání, resp. rozklad, je nutno podat do patnácti dnů od oznámení rozhodnutí), tak především z hlediska právních následků. Do doby, než uplyne lhůta pro podání odvolání (rozkladu), nevyvolává rozhodnutí vydané v I. stupni zásadně právní účinky, neboť není pravomocné; podá-li účastník řízení odvolání, zamezí tak tomu, aby již vydané rozhodnutí nabylo právní moci a aby mohlo působit na právní vztahy (případy, kdy není odvolání nadáno odkladným účinkem, jsou v řízení podle správního řádu výjimkou z pravidla). Teprve od okamžiku, kdy odvolací správní orgán nevyhoví odvolání, může rozhodnutí I. stupně (které bylo v rozhodnutí o odvolání současně potvrzeno) vyvolávat právní účinky, a to ve spojení s rozhodnutím odvolacím [...] Jakkoli jsou tedy i mimořádné opravné prostředky stále právními prostředky ochrany v rámci správního řízení, a tedy uvnitř soustavy správních orgánů, není povinností správního orgánu, aby o nich účastníka poučoval (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2003, č. j. 7 Ads 42/2003 - 25, publikovaný pod č. 297/2004 Sb. NSS): je naopak na vlastní iniciativě účastníka, aby se informoval o možnostech nápravy, pokud chce zvrátit již pravomocné správní rozhodnutí [...] Tím spíše se nelze domáhat toho, aby správní orgány poučovaly účastníky o možnosti napadnout jejich rozhodnutí žalobou ve správním soudnictví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, č. j. 5 As 10/2004 - 32). Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je řízením zcela odlišným od řízení správního, vedeným před jiným typem orgánu a podle jiných procesních pravidel. Jakkoli správní soud vskutku přezkoumává správní rozhodnutí, nelze jeho činnost ztotožňovat s přezkumnou činností správního orgánu v řízení o řádném či mimořádném opravném prostředku: soud totiž poskytuje účastníku originální ochranu jeho veřejných subjektivních práv. Žaloba ve správním soudnictví je zvláštním typem prostředku právní ochrany, nijak nesouvisejícím s opravnými prostředky ve správním řízení, a je plně v dispozici účastníka, zda žalobou zpochybní pravomocné správní rozhodnutí, které zpravidla bylo již přezkoumáno ve správním řízení.“

[16] Jak tedy vyplývá z výše uvedené judikatury, dotčená právní úprava vztahující se na posuzovanou věc nestanoví žalovanému povinnost poučit stěžovatele o možnosti domáhat se soudního přezkumu napadeného rozhodnutí. Žalovaný tak nepochybil, pokud stěžovatele nepoučil o možnosti napadnout jeho rozhodnutí žalobou ve správním soudnictví. Stěžovatelův odkaz na skutečnost, že je cizincem bez právnického vzdělání, je rovněž nedůvodný. Obecná zásada, že neznalost zákona neomlouvá, se v tomto konkrétním případě plně uplatní, jelikož stěžovatel je občanem Slovenské republiky, plyně se dorozumí a jeho schopnost aktivně se zapojit do sociálního života v České republice je tedy v zásadě bezproblémová.

[17] Nejvyšší správní soud tedy neshledal pochybení v postupu žalovaného a plně se ztotožňuje se závěry krajského soudu.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[18] Nejvyšší správní soud tedy neshledal námitky stěžovatele důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady převyšující náklady

běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 28. 7. 2015, čj. 15 A 71/2015 – 21, ustanoven zástupce JUDr. Lucie Kýčková, advokátka. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci stěžovatele odměnu za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, a to ve výši 3.100 Kč (srov. § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu) a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Po zvýšení o DPH (ustanovený zástupce stěžovatele je plátcem DPH) celková výše odměny ustanovenému zástupci stěžovatele činí 8.228 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. října 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu